

6. møde

Onsdag den 14. oktober 1987 kl. 17.35

Dagsorden:

1) Eventuelt: Første behandling af lovforslag nr. L 31:

Forslag til lov om forlængelse af overenskomst mellem statsvirksomheden Bornholmstrafikken og Sømændenes Forbund i Danmark.

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).

Samtykke til behandling:

Formanden:

Den på dagsordenen opførte sag kan kun med Tingets samtykke behandles i dette møde. Der er bedt om afstemning om dette samtykke.

Afstemning

Afvigelsen fra den i forretningsordenen fastsatte frist

vedtoges med 109 stemmer (S, KF, V, RV, CD, FP og KRF) mod 15 (SF og FK).

Man gik da til:

1) Første behandling af lovforslag nr. L 31:

Forslag til lov om forlængelse af overenskomst mellem statsvirksomheden Bornholmstrafikken og Sømændenes Forbund i Danmark.

Af arbejdsministeren (Henning Dyremose).
(Fremsat 14/10 87).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Nu er det anden gang inden for kort tid, at Folketinget er blevet sat til at behandle et overenskomstområde, som er brudt sammen, hvor regeringen har været den ene forhandlingspart. Vi synes nok, regeringen bør stramme sig voldsomt an i de forhandlinger, der foregår på arbejdsmarkedet, for at man kan undgå disse situationer. Vi synes, det er en uskik, at det specielt er de overenskomstområder, hvor det er regeringen, der er den ene forhandlingspart, der kommer ind i Folketinget.

Jeg står her med et forslag til lov om tjenestemandsansættelser ved Bornholmstrafikken fra den 13. marts 1985, og deri lyder § 1 sådan:

»Med henblik på til hver en tid at kunne opretholde sejladsen til og fra Bornholm kan ministeren for offentlige arbejder umiddelbart besætte et antal stillinger ved Bornholmstrafikken på tjenestemandsvilkår.«

Dette forslag gik igennem Folketinget, idet der blev konstateret et flertal for forslaget i Folketinget. Regeringen har derfor haft mulighed for at løse disse problemer ved tjenestemandsansættelser, men hvad har regeringen foretaget sig i de sidste to et halvt år på dette område?

Når regeringen kommer til Folketinget med et forslag, der skal sikre Bornholmstrafikkens sejlads, må man vel også gå ud fra, at regeringen har ment, det var et operativt forslag, man ville have igennem, men det fremgår klart af bemærkningerne til § 1, stk. 2, til forslaget fra 1985, at den heromhandlede medarbejdergruppe netop var omfattet af det forslag, som regeringen fik gennemført for 2½ år siden.

Derfor må vi sige nu, da problemerne er opstået, at regeringen har siddet og snorksovet, når Folketinget har brugt tid på at klare de problemer, som regeringen har bedt om at få klaret, og der altså er gået 2½ år, uden at der er sket noget. Der er intet sket, og så kommer regeringen som den ene forhandlingspart og beder Folketinget om at gribe ind i en overenskomst. Vi synes faktisk, at den måde, regeringen har handlet på i denne sag, tenderer imod det uanstændige, urimelige og uansvarlige.

Vi står med et problem, som utvivlsomt vil komme til at betyde voldsomme ting for

[Kaj Poulsen]

Bornholm, såfremt denne konflikt får lov til at køre. Som Socialdemokratiet sagde i 1977, og som regeringen sagde i det lovforslag, den fremsatte i 1985, er vi ikke uenige om, at gods- og persontransporten til Bornholm er vigtig, og derfor må vi sige endnu en gang, at regeringen, skønt den har haft instrumenter til at løse denne konflikt ved tjenestemandssansættelser, nu igen har sat Folketinget i en situation, hvor der efter Socialdemokratiets opfattelse ikke er andre muligheder, end at vi må have gennemført en lovgivning som den foreliggende.

Men så håber vi også, at regeringen vågner op af den tornerosesøvn, den har ligget i de sidste to et halvt år, og på baggrund af Folketingets vedtagelser får gennemført ordninger, der kan sikre den Bornholmstrafik, som regeringen jo selv har ønsket ved lovforslag nr. L 199 fra 1985, som er vedtaget i Folketinget.

Svend Åge Petersen (KF):

På en måde er det meget beklageligt, at Folketinget nu igen er nødt til at gribe ind for at opretholde den meget væsentlige trafikale forbindelse til og fra Bornholm. Det burde ikke være nødvendigt, at vi, som det også skete i 1977, ved en lov må sikre, at transporten af passagerer, post og gods til Bornholm kan fortsætte.

I 1977 – det er godt 10 år siden – stod Folketinget over for nøjagtig det samme problem, og problemløsningen blev dengang, at den socialdemokratiske regering foreslog at ophøje det da foreliggende mæglingsforslag til lov. Dengang var der ved tredjebehandlingen ingen ændringsforslag, og der var ingen, der bad om ordet. Lovforslaget blev vedtaget med 146 stemmer for og 25 imod indgrebet.

Den socialdemokratiske ordfører har lige brugt udtryk som »uanstændig« og »uansvarlig«, og derfor er det interessant at finde ud af, hvem der var ordfører i 1977. Ved førstebehandlingen sagde den socialdemokratiske ordfører – det var hr. Kaj Poulsen – bl.a., og jeg citerer fra forhandlingerne torsdag den 25. august 1977 (Folketingstidende 1976–77, 2. samling, sp. 6014):

»En indstilling af Bornholmstrafikken vil uundgåeligt få uheldige følger for Bornholm, idet der ikke findes nogen alternative muligheder for den gods- og personbefordring, som

må og skal finde sted imellem landsdelene i Danmark; og da en standsning af Bornholmsfærgerne vil betyde, at en hel landsdel afskæres trafikalt fra det øvrige land, er det Socialdemokratiets opfattelse, at der skal gribes ind i denne sag.«

Videre sagde ordføreren:

»Der foreligger et mæglingsforslag på Bornholmstrafikkens område. Det har regeringen valgt at foreslå ophøjet til lov, hvilket vi fra Socialdemokratiet kan støtte.«

Nu 10 år senere er det faktisk helt den samme fremgangsmåde, som firkløverregeringen foreslår at anvende for at sikre opretholdelse af trafikken til Bornholm. Det er derfor lidt svært at se, at der over for denne fremgangsmåde skulle opstå særlig modstand fra de partier, der dengang kunne stemme for fremgangsmåden, og heriblandt var til erindring Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre og Fremskridtspartiet.

Som Arbejdsministeriet har angivet, indebærer lovforslaget, at den kollektive overenskomst mellem statsvirksomheden Bornholmstrafikken og Sømandenes Forbund bliver forlænget med de ændringer og på de vilkår, som mæglingsforslaget af 24. september 1987 indeholder.

Det er svært for en udenforstående at vurdere indholdet af dette mæglingsforslag i detaljer, men umiddelbart ser det ud, som om der er tale om en række forbedringer for de ansatte både med hensyn til frihed og i form af forhøjelse af grundhyren, lønnen og tillæggene. Der er desuden i mæglingsforslaget lagt op til drøftelse om uddannelse af skibsassistenter og til at imødekomme matrosernes ønske om at deltage i vedligeholdelsen af skibene.

Derfor ser det for mig ud, som om der reelt er tale om noget, der ville være et godt tilbud for de ansatte. Det har de åbenbart ikke ment, og ved at forkaste forligsmandens forslag har man samtidig givet mulighed for, at de varslede arbejdsstandsninger kan iværksættes fra på fredag, hvilket som bekendt er i overmorgen. En sådan arbejdsstandsning vil få nogle uoverskuelige følger for de trafikale forhold til og fra Bornholm, og det vil være helt uansvarligt over for 47.000 indbyggere på øen, om Folketinget ikke sikrede opretholdelse af skibsforbindelserne.

[Svend Åge Petersen]

I Det Konservative Folkeparti er vi enige i, at det er nødvendigt at gribe ind med dette lovforslag for at sikre denne livsnødvendige trafik til og fra Bornholm.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg blev noget forundret over, at hr. Svend Åge Petersen skulle gå tilbage til 1977 for at citere det, som jeg faktisk selv citerede. Jeg kunne selvfølgelig have nøjedes med at henvise til den fremragende tale, jeg holdt i 1977, så havde hr. Svend Åge Petersen forstået det.

Jo, det er uanstændigt, det, regeringen gør, når den i 1985 har fået flertal her i Folketinget til at tjenestemandsansætte det mandskab, der er på Bornholmstrafikken, og ikke har gjort noget ved det i 2¹/₂ år for så at komme og ville lave et overenskomstindgreb nu, hvor man har sat det bornholmske samfund i en situation, hvor de må undvære trafik fra Sjælland og kontinentet i øvrigt. Hvis regeringen ikke havde snorksovet i de to et halvt år, var vi ikke kommet i den situation, og derfor er det uanstændigt og uansvarligt.

Ole Henriksen (SF):

De to foregående ordførere kan selvfølgelig blive ved med at stå og slå hinanden oven i hovedet; en opklaring af sagen ville kræve, at man går meget ofte op på biblioteket og blader meget hyppigt i skrifterne, for der har jo været mange indgreb, og dette her er en af de sidste perler på en lang snor – jeg tror, det er den femte, vi sætter på perlekæden inden for de sidste måneder i Folketinget, og jeg synes, at den viden, der er herom, nu også skal lægges for dagen.

Alle her i Tinget ved jo, hvordan sømændenes overenskomster og arbejdsvilkår er, og derfor føler man sig altså meget kvalificeret til den slags indgreb.

Men faktisk er det en ekspeditionssag, vi har med at gøre, for arbejdsmarkedets spilleregler på dette område har været fulgt til punkt og prikke i denne sag.

Man har stillet overenskomstkraav, man har forhandlet, man har varslet, og man har haft forligsmanden inde i billedet, så alle spilleregler har sådan set været fulgt, men det har de sømænd også været ved alle de andre overenskomstindgreb.

Jeg synes sådan set, at de partier, hvortil de to foregående ordførere altså også hører, de partier, som normalt står bag disse indgreb, burde tage konsekvensen og sætte sig sammen om at føje en ekstra paragraf til forligsmandsloven, som siger, at såfremt en af parterne forkaster et mæglingforslag, er mæglingforslaget automatisk lov. For det er jo sådan, den virker. Derfor synes jeg, man skulle tage konsekvensen af det. Jeg synes ikke, der er mange variationer i den fremgangsmåde, som er blevet brugt af skiftende regeringer, når de har fremsat forslag af denne karakter.

Jeg har set i dag i dagspressen, at man oppe fra Finansministeriet har svaret, at sømændene har fået, hvad tilsvarende grupper har fået i samfundet. Også den melodi har vi jo hørt før. Men det, man nok savner mest ved disse overenskomstindgreb, er at få skræddersyet overenskomsterne. For er der egentlig andre i samfundet end netop sømændene, der har disse arbejdsvilkår, hvor man nu laver indgreb? Det er der ikke mange der har. Derfor er det en floskel at sige, at de har fået, hvad tilsvarende grupper i den øvrige del i samfundet også har fået ved de sidste overenskomster. Det passer jo ikke. Der er jo en lang række specielle spørgsmål, og blandt dem er der enkelte, som trænger sig mest på, og som man nok burde have kunnet løse. Når det gælder den øvrige del af færgetrafikken i landet, er rådighedsvagten ikke nær det samme problem dér, som det er på Bornholm.

Det er utroligt, at man ikke kan få løst det problem, at mennesker, der er tvunget til at have langt det meste af deres fritid om bord på et skib, hverken får penge eller kompensation rent arbejdstidsmæssigt for denne rådighedsvagt. Det er fantastisk, at Folketinget og forligsmanden overhovedet ikke har kunnet gå ind i denne problemstilling og få den løst.

Så det er nok dér, sagen hænger.

I SF er vi ikke interesseret i at gribe ind i denne overenskomst. Vi mener ikke, der er noget livstruende i at få en konflikt på Bornholmsruten. Vi mener, det hører med til spilleregler, og derfor mener vi, at konflikten må i gang, eftersom man har fulgt spilleregler indtil nu.

Niels Anker Kofoed (V):

Venstre kan støtte regeringens lovforslag

[Niels Anker Kofoed]

om at ophøje mæglingforslaget til lov. Samfundet, dvs. staten, repræsenteret af Folketing og regering, kan efter vores opfattelse ikke acceptere, at en landsdel afskæres fra almindelig samfærdsel.

Problemet med Bornholmstrafikken har eksisteret adskillige gange før. I 1961 medførte det, at der blev nedsat et udvalg, som skulle undersøge, hvordan man kunne skabe sikkerhed for sejladsen til Bornholm. Dette udvalg barslede med en betænkning i 1964, der medførte, at det daværende rederi skulle melde sig ud af Rederiforeningen. Det medførte dog ingen garantier for, at vi ikke kunne blive udsat for en nedlæggelse af sejladsen.

Det næste, der kom, var statsovertagelsen. Den fandt sted i maj måned 1973 ved lov. Flertallet, der vedtog denne lov, deriblandt Socialdemokratiet og Socialistisk Folkeparti, udtalte bl.a., at det på længere sigt ville medføre større tryghed i trafikken. Man mente altså, at man havde løst det problem, som det private foretagende ikke kunne løse, hvis staten overtog sejladsen til Bornholm.

Men i 1977 måtte man alligevel ordne overenskomsten ved lov.

I 1985 vedtog man, som hr. Kaj Poulsen også var inde på, at give ministeren bemyndigelse til at lave en tjenstemandsordning for besætningerne på Bornholmstrafikken. Den er altså ikke ført ud i livet; muligvis fordi den ikke rigtig passede til den struktur, man har i det selskab.

I dag står vi så med et lovforslag om at ophøje et mæglingforslag til lov. Vi er principielt imod, at Folketinget går ind i detaljer og fastsætter lønvilkår, for det mener vi ikke Folketinget er særlig egnet til. Men vi kan støtte forslaget, fordi det ganske enkelt er sådan, at Bornholmstrafikken efter min og Venstres opfattelse er det, man kalder motorvejen til Bornholm, og en motorvej, en landevej, kan man ikke blokere. Hvis der skal være mening i samfærdselen, kan man i hvert fald ikke tillade, at den vigtigste samfærdselsrute er blokeret.

Derfor mener jeg, det er fornuftigt, at regeringen fremsætter et sådant forslag, og jeg går også ud fra, at der bliver et solidt flertal for at vedtage dette. Jeg synes, det er urimeligt, hvis de mange familier, som har bestilt plads til at komme hjem til Bornholm på efterårsferie,

skal svæve i den usikkerhed, at de ikke ved, om bådene sejler. Derfor synes jeg, vi skal se at blive færdige med lovforslaget, således at disse familier kan få ro til at nyde den efterårsferie, som de har glædet sig til i lang tid.

For øvrigt mener jeg stadig, vi må leve op til den forpligtelse, vi har til at opretholde en motorvej til Bornholm. Og for øvrigt bør staten passe på, at denne vej også bliver ordentligt vedligeholdt, og at den nødvendige modernisering finder sted. Det synes jeg vi skal tage fat på, når dette lovforslag er vedtaget.

Estrup (RV):

Det afgørende i denne sag er hensynet til det bornholmske samfund. Når man har at gøre med bornholmske forhold, hvad enten man er beboer eller man er ansat i et færgeselskab, ved man, at man har at gøre med forhold, der er særlig udsatte og sårbare. Man ved, at det er via trafikforbindelserne til Bornholm, man kan lamme det bornholmske samfund. Derfor er det også klart, at i det øjeblik der opstår en konflikt, vil der meget hurtigt indtræde forhold, der gør det umuligt at fastholde normale livsbetingelser og samfundsforhold på Bornholm.

De oplysninger, der er i øjeblikket om, at man ikke kan klare fragten – og langt den største del af fragten er jo pr. skib – er for os også en dokumentation af, at vi her har nået det punkt, hvor vi må opfatte en konflikt som i hvert fald samfundstruende, måske oven i købet livstruende.

Jeg synes, man i denne sag må sige, som hr. Ole Henriksen gjorde, nemlig at spillereglerne hidtil har været overholdt, og det er de også med dette lovforslag. Der er en lang tradition for, at Folketinget griber ind, når man vurderer en konflikt som værende samfunds- eller livstruende, og at man griber ind med det samme for at forhindre, at uholdbare forhold opstår.

Derfor kan jeg ikke lade være med at synes, at det lyder en antydning hult, når hr. Kaj Poulsen går op og bruger skrappe udtryk om indgrebet. Jeg mindes i hvert fald fra august i år, da man fra socialdemokratisk side sagde, at sådanne indgreb var en uskik, hvorefter man selv foreslog et nyt indgreb i speciallægekonflikten.

[Estrup]

Der er en lang tradition på dette område. Så vidt jeg kan bedømme, er denne tradition fulgt med dette lovforslag; der er tale om en klassisk ophøjelse af et mæglingforslag til lov. Vi skal ikke her bedømme indholdet af mæglingforslaget, det er ikke Folketingets opgave – heldigvis, vil jeg også sige – for det er vi ikke kompetente til.

Derfor kan jeg på Det Radikales Venstres vegne sige, at vi kan støtte lovforslaget. Vi mener, det er vigtigt, at det bliver gennemført hurtigt.

Sonja Albrink (CD):

Dette lovforslag, som vi har til første behandling, drejer sig om at forhindre den arbejdsstandsning på Bornholmstrafikken, der vil bryde ud på fredag.

Ligesom de tidligere ordførere beklager også vi, at parterne ikke selv har kunnet finde en løsning på dette problem. En ting er klar: Hvis denne arbejdsstandsning får lov til at bryde ud, vil den få uoverskuelige følger for Bornholm trafikalt. Der findes ikke nogen anvendelige alternative trafikforbindelser, der kan opretholde person- og godstransporten på Bornholm. Bornholm vil være afskåret trafikalt fra den øvrige del af Danmark.

Jeg skal ikke gå i detaljer, det har de tidligere ordførere gjort. Jeg har selv sat mig ind i det lovforslag fra 1977, hvor den samme situation opstod. Vi må sørge for at opretholde trafikken i Danmark, herunder også på Bornholm; det har Bornholm krav på.

CD kan tilslutte sig lovforslaget.

Annette Just (FP):

Fremskridtspartiet kan tilslutte sig en meget stor del af det, der er blevet sagt heroppefra, for det kan ikke være meningen, at hele Bornholm skal tages som gidsler af en håndfuld sømænd. Det kan ikke være meningen, at en meget stor del af Danmarks befolkning skal have ødelagt deres efterårsferie, fordi man pludselig truer med at nedlægge muligheden for at komme til Bornholm. Vi ved, at bornholmere altid har anset gode trafikale veje som noget af det vigtigste for dem – det er også blevet sagt heroppefra. Vi synes, det er urimelig hårdt at slå på Bornholm ved at true med denne strejke.

Derfor går vi helt naturligt ind for at ophøre det mæglingforslag til lov.

Glønborg (KRF):

Denne sag haster, og jeg har derfor overvundet min naturlige trang til at fremsætte principielle betragtninger og skal nøjes med at konstatere, at Kristeligt Folkeparti kan støtte lovforslaget.

Preben Møller Hansen (FK):

Det er et tydeligt træk ved diskussionen her, at man i realiteten ikke ved, hvad der foregår i denne sag. Man har hørt her fra denne talerstol, at man ikke skal have den bornholmske befolkning som gidsler for en håndfuld søfolk. Det er det naturlige arbejderhad, der kommer frem hos de reaktionære. Det er ikke et spørgsmål om en håndfuld søfolk. Det, som det drejer sig om, er, at der er indgået nogle aftaler på arbejdsmarkedet mellem to ligeværdige parter, og disse ligeværdige parter har i fællesskab underskrevet nogle regler, og disse regler skal man respektere. Det er baggrunden for hver eneste forhandling, der foregår nogetsteds. Man skal kunne stole på folk helt og fuldt, det er forudsætningen for at opnå noget positivt.

Der har altså været forhandlinger, hvoraf det fremgår, at man har nogle regler til opsigelse af disse overenskomster. Hvis ikke man når til et resultat, kan man ende i Forligsinstitutionen, hvor forligsmanden skal prøve at forlige parterne. Hvis det ikke lykkes, har begge parter ret til at afgive varsel om konflikt enten som strejke eller lockout. Her må man respektere parternes afgørelse, parternes trufne aftale. De, der ikke vil noget sådant, har intet tilovers for det; der hedder et retssamfund, det er mennesker, der er fuldkommen lige glade med, hvilke aftaler der bliver indgået, det er mennesker, som man under ingen omstændigheder kan sætte lid til i nogen sammenhæng, det er mennesker, der har et standpunkt, indtil de tager et nyt, det er mennesker, der er uværdige til at sidde ved et forhandlingbord.

Hvad er det så egentlig, der er sket her? Ja, der er sket det, at parterne ikke har kunnet blive enige, og så har man fulgt reglerne, og man har været i Forligsinstitutionen. I Forligsinstitutionen har samfundet en mand, hvis hovedopgave er at forlige parterne, det er det, der er baggrund for selve benævnelsen forligsmand.

[Preben Møller Hansen]

Denne person, hr. Per Lindegaard, er i daglig omtale blandt arbejdsmarkedets parter omtalt som manden, der konkurrerer med Fakse kalkbrud. De påstår endog, at han kan skrive sit navn på en tavle med sin pegefingert. Jeg ved ikke, om det er rigtigt, men jeg ved i hvert fald én ting, og det er, at han har ikke forstået noget som helst af det, der er reglen inden for arbejdsmarkedet, idet han af egen drift mod den ene part udfærdiger et mæglingforslag, der ikke alene er en forringelse af den aftale, der var indgået tidligere, men samtidig er den som sagt overhovedet ikke gennemtænkt.

Spørgsmålet er unægtelig, hvad det her drejer sig om, om det er noget, der er uacceptabelt. Jeg kan sige, at i nat lavede vi en overenskomst også med en part, der har noget med dette Ting at gøre, nemlig med Statsministeriet, og det var for Grønlands hjemmestyres aftalesekretariat. Her kunne vi altså forhandle os frem til en lønforhøjelse på 30.000 kr. om året, underskrevet og godkendt af begge parter.

Jeg vil også godt sige, at vi lavede en aftale for kort tid siden også med dette Ting som modpart, og da fik vi en lønforhøjelse på 42.000 kr. om året. Det vil sige, at man kan altså udmærket, når man forhandler andre steder, opnå de resultater. Ved de overenskomstforhandlinger, vi har afsluttet her, får vi en lønforhøjelse på mellem 20.000 og 25.000 kr.

Men det er ikke det, der er det afgørende. Det afgørende er, at disse mennesker, der er beskæftiget på dette område, er bundet til arbejdspladsen uden at få betaling for det. Jeg tror ikke, der er nogen, der er klar over, at folk møder kl. 9.30 eller 8.30 om aftenen, går ned og arbejder en time, f.eks. fredag, tørner til lørdag 1 time, så går man stadig væk bundet i skibet, om aftenen sejler man igen 1 time, og næste dag er man bundet til arbejdspladsen, og det får man 5 timers betaling for – for 48 timer på arbejdspladsen. Det er fuldkommen horribelt og åndssvagt, at man ikke kan fatte, at disse forhold skal ændres i positiv retning for de mennesker, der er beskæftiget.

Det, der står tilbage, er, at der var en fremstrakt hånd for sømændenes vedkommende i denne sammenhæng, hvor vi sagde, at vi kun-

ne indgå et fornuftigt forlig, og vi var klar til at slutte, hvis vi blot fik en lille smule flere krummer hjem i kassen, men man ville ikke, for forligsmanden havde ikke tid til at lytte til det, der blev sagt fra forhandlernes side.

Vi må selvfølgelig til enhver tid stemme imod.

(Kort bemærkning).

Svend Åge Petersen (KF):

Det er i hvert fald klangfulde ord, når formanden for Fælles Kurs her udtaler sig om at være i stand til at vurdere, om mennesker er værdige til at sidde ved et forhandlingsbord. Det er meget interessant, hvis formanden er det.

Jeg savnede egentlig – og det er væsentligt for debatten i aften – et eneste ord om den bornholmske befolkning. Jeg hørte ikke et eneste. Er det lige meget, hvordan den bornholmske befolkning har det?

Jeg vil spørge, om formanden for Fælles Kurs er i stand til at fortælle, hvad formanden for sømændene måtte have anbefalet, for så vidt angår mæglingforslaget, hvis der foreligger en sådan udtalelse.

Preben Møller Hansen (FK):

Det ligger i sagens natur, at vi ikke ønsker nogen konflikt for konfliktens skyld. Vi tager tilbørligt hensyn til den befolkning, der bor på Bornholm. Det var netop derfor, vi sagde, at man skulle forhandle sig frem til et resultat, men forligsmanden dikterede selv et mæglingforslag uden at lytte til forhandlerne, og det er altså forligsmanden, man skal bebrejde, at Bornholm nu er afskåret fra det øvrige samfund. I øvrigt er det ikke så katastrofalt, som nogle herfra vil fremlægge det.

Berlau (FK):

Det er afgørende vigtigt ved behandlingen af et forslag, at man er i besiddelse af den fornødne viden om det, der skal stemmes om. Det virker egentlig barokt, at det forslag, vi har fået udleveret her, indeholder selve lovforslagets fremsættelse og mæglingforslaget. Der er ikke et eneste af de mennesker, der sidder i denne sal, ikke en eneste af dem, der har været heroppe og tale, som har kunnet sammenligne mæglingforslaget med den re-

[Berlau]

levante overenskomst, men på rygmarven tager man den og siger: Hvis Per Lindegaard har sagt sådan og sådan, er det nok rigtigt.

Det betyder selvfølgelig, at der bliver et helt forklejet forhold af realiteterne, for det mæglingsforslag, der er fremsat, betyder i realiteten en alvorlig forringelse af overenskomsten på en række områder.

Når hr. Estrup hævder, at dette er et klassisk indgreb, tager han altså alvorligt fejl, for det, der har været afgørende tidligere ved diskussioner i Folketinget om ophøjelse af mæglingsforslag, har været, at det er et mæglingsforslag, der er fremsat, og at parterne har godkendt et sådant mæglingsforslag.

Dette mæglingsforslag er alene fremsat af hensyn til, at det skulle trilles ind her i folketingssalen, for så vidt det måtte blive forkastet.

Det har altid været sådan i Forligsinstitutionen – og undertegnede har i hvert fald deltaget i en lang række forhandlinger derinde – at ingen forligsmand fremsatte et forslag, medmindre de forhandlere, der sad omkring bordet, sagde, at det vil vi godt gå ud og bokse for. Men det er altså tilfældet her, og forligsmanden har af egen drift indrullet en række krav, som der overhovedet ikke har været forhandlet om. Det vil sige, at det er en helt, helt anden situation, vi står i, end den, som hr. Estrup kalder for »klassiske lovindgreb«.

Danmark er desværre ved at udvikle sig til en ren bananrepublik på dette område. Vi har et dårligt renommé rundt om i verden, fordi vi hævder, at vi har frie forhandlinger, vi hævder, at der er regulativer, og at det er markedet selv, der afgør tingene, men alligevel griber Folketinget altså ind her den ene gang efter den anden.

Hvad er det så, der skiller? I de forhandlinger, der har været ført, har der været diskuteret en lang række af de emner, som hr. Preben Møller Hansen var inde på. Men det, der er afgørende, er, at det, parterne gik fra hinanden på i slutfasen, beløber sig til 87.000 kr. om året. Det var altså det, som statens forligsmand ikke kunne finde ud af at få taget sig sammen til at forhandle færdig med parterne.

Men hr. Per Lindegaard har haft for vane i de forhandlinger, der er blevet ført i det sidste lange stykke tid, ikke at kunne forlige parterne. Han har ikke haft noget som helst reelt

ønske om at gennemføre fornuftige forhandlinger, og vi vil godt opfordre arbejdsministeren til at kigge hr. Per Lindegaard dybt i øjnene og så sende ham væk og sørge for, at der kommer en forligsmand, der kan virke ud fra det, der er lovens intentioner og hensigter.

Men det, der står tilbage, er, at mæglingsforslaget, som det ligger her, ikke er fremsat efter de almindelige aftaler og regler og forhandlingsprocedurer i Forligsinstitutionen. Det er hr. Lindegaards eget værk, som er fuldstændig uacceptabelt, og derfor minder det under ingen omstændigheder om mæglingsforslag, som vi kender det.

Det, der står tilbage, er, at der er kun 87.000 kr., der skiller parterne. Nu hævder man i dag inde i Bornholmstrafikken, at de ikke kender noget til et forslag, som skulle bringe situationen ned på det niveau. Det kan godt bringe os til at få den mistanke, at forligsmanden overhovedet ikke har videregivet de forhandlingsforslag, som har været diskuteret imellem Sømændenes Forbund og Forligsinstitutionen, for det kan ikke være sådan, at en embedsmand lyver over for aviserne.

Det, der står tilbage, er, at vi har fået et renommé i omverdenen, som vi ikke længere kan leve med. Der er i dag flere klager nede i ILO over den måde, som man forvalter arbejdsmarkedssystemet på i Danmark. Sømændenes Forbund har også klaget, men derudover ligger der øvrige klager, klager, som den danske regering, Kongeriget Danmark, som det hedder dernede, overhovedet ikke har gidet svare på endnu, således at der kan komme en realitetsbehandling af det, på trods af at det er her i november måned, at ILO skal behandle de klager, som ligger der.

Der er al mulig grund til at stemme imod dette forslag og sørge for, at der bliver bragt realitetsforhandlinger ind i billedet frem for at gennemføre et forslag, som overhovedet ikke har været forhandlet på fornuftig vis.

(Kort bemærkning).

Estrup (RV):

Der er blot to ting, jeg synes jeg gerne vil sige efter hr. Berlaus indlæg. Det ene er, at jeg meget omhyggeligt gjorde opmærksom på, at jeg ikke mener, det er Folketingets opgave at vurdere et mæglingsforslags indhold, og at vi heller ikke er kompetente til det.

[Estrup]

Det andet, som jeg synes var overraskende, var det meget hårde angreb på Forligsinstitutionen, som hr. Berlau lancerede her fra talerstolen. Det overraskede mig. Hvis oplysningerne er rigtige, synes jeg i hvert fald, at vi her har stof til udvalgsarbejdet. Det må vi have undersøgt i udvalget.

(Kort bemærkning).

Berlau (FK):

Hr. Estrup bekræfter jo det, jeg sagde, at man overhovedet ikke ved, hvad det drejer sig om.

Han sagde: Vi vil ikke gå ind i detaljer. Nej, man har ingen mulighed for at gå ind i detaljer. Mæglingsforslaget ligger suverænt. Der er ikke en djævel i denne sal, der forstår ... der er ikke en herre eller dame i denne sal, der vil være i stand til at tage reel stilling til det mæglingsforslag.

Hvem af jer, der sidder herinde, vil kunne forstå, når der står: »§ 2 A udgår«? Hvem kan se, hvad det er, der står i § 2 A? Ikke en eneste. Det er en vital bestemmelse i denne overenskomst, og den skal altså udgå. Det er hr. Lindegaards egen opfindelse for at tjene nogle interesser, som vi ikke ved hvis er.

Så det, man kommer til at stemme om herinde – altså dem, der har tænkt sig at stemme for det – er noget, de ikke ved noget som helst om. De har ikke engang papirerne til rådighed her i salen.

Ejner Larsen (SF):

Verden er dog mærkelig, for medens man i Kina og Sovjetunionen er begyndt at liberalisere, som man kalder det, er man hastigt på modsat vej andre steder. Her i Danmark er det efterhånden ved at blive mere reglen end undtagelsen, at man griber ind i overenskomstkonflikter. Det hjælper ikke, at man går herop som hr. Niels Anker Kofoed og siger, at man i princippet er tilhænger af, at parterne selv afgør disse ting, når virkeligheden er en anden. Man kan snart få det indtryk, at det, man kalder statens forligsmand, er programmeret til at varetage den økonomiske linje, man har lagt, frem for at varetage det synspunkt, at der ikke bliver konflikt. Jeg vil vove den påstand, at hvis forligsmanden havde tænkt mere i den anden retning for at undgå konflikten og dermed tage hensyn til Born-

holms befolkning, kunne han have fremsat et mæglingsforslag, der havde betydet, at Sømandsforbundets medlemmer også kunne have taget dette hensyn, og så var vi jo fri for at være i denne situation. Det er, synes jeg, dybt ulykkeligt, at forligsmanden i den grad føler sig forpligtet af regeringens økonomiske politik.

Arbejdsministeren (Henning Dyremose):

Jeg vil meget gerne takke det meget brede flertal, som har tænkt sig, at denne konflikt ikke må få lov til at bryde ud. Det er en langvarig og konsekvent linje i forhold til situationen i det bornholmske samfund, og jeg vil specielt gerne takke den socialdemokratiske ordfører, der så klart vedstår de formuleringer, som han også anvendte i 1977, da man gennemførte et tilsvarende indgreb.

Den socialdemokratiske ordfører, hr. Kaj Poulsen, var også inde på, at det endnu ikke var lykkedes at få udfyldt den lov om tjenestemandsansættelser ved Bornholmstrafikken, som blev vedtaget ved tredje behandling den 23. maj 1985. Den beklagelse deler regeringen. Vi må se i øjnene, at forhandlingerne indtil nu med organisationerne, som skal deltage i disse forhandlinger, er gået i hårdknude, men jeg kan oplyse, at regeringen ved trafikministeren og finansministeren igen vil forsøge at skabe grundlag for at få løst de komplicerede problemer gennem forhandlinger med de offentligt ansatte organisationer, således at loven fra 1985 kan blive udfyldt.

Det er ikke det, sagen drejer sig om i dag, men jeg vil godt lige give den oplysning, og så vil jeg i øvrigt igen takke det flertal, som støtter lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Preben Møller Hansen (FK):

Jeg må bede om at få to korte bemærkninger.

Jeg vil først takke arbejdsministeren, fordi arbejdsministeren i realiteten anbefalede, at man stemte nej til mæglingsforslaget, idet overenskomsterne, hvis man stemmer ja til dette mæglingsforslag, gælder indtil 1991, og så kan der altså ikke blive tale om noget tjenestemandsområde, så derfor går jeg ud fra, at det var en indirekte opfordring til, at man skulle stemme nej til dette forslag.

[Preben Møller Hansen]

Den anden var til et spørgsmål fra hr. Ejner Larsen fra Nyborg. Jeg kan sige, at forligsmændene direkte gav udtryk for, at når han formulerede dette mæglingsforslag, var det alene med henblik på, at det skulle bruges i dette Ting.

Hermed sluttede forhandlingen.

Formanden:

Ønskes der afstemning om overgangen til anden behandling? (Ophold). Der ønskes afstemning om overgangen til anden behandling.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
vedtoges med 113 stemmer (S, KF, SF, V, RV, CD, FP og KRF) mod 4 (FK).

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 15. oktober 1987, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 18.22
